

Estudi sobre els serveis funeraris a les Illes Balears

Maig 2011

1. Introducció

L'article 30.42 de la Llei orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual s'aprova l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears atribueix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència exclusiva en la promoció de la competència en l'àmbit autonòmic i l'establiment i la regulació dels òrgans de defensa de la competència de la Comunitat Autònoma.

El dia 29 d'octubre, el Consell de Govern va aprovar un acord mitjançant el qual s'inicien les activitats de promoció de la competència dins l'àmbit autonòmic i s'autoritza la Consellera de Comerç, Indústria i Energia per desenvolupar aquest Acord. Aquestes actuacions s'encaminen a fomentar un entorn competitiu per al desenvolupament de les activitats econòmiques. Respecte a aquestes tasques destaquen les de promoure i realitzar estudis en matèria de competència.

Aquest estudi analitza el mercat dels serveis funeraris i posa de manifest les traves que es deriven de la normativa vigent i que es considera que no estan justificades, amb l'objectiu de contribuir a millorar la regulació des del punt de vista de la competència.

L'oportunitat d'aquest document radica en la Directiva 2006/123/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de desembre de 2006, relativa als serveis en el mercat interior (d'ara en endavant, Directiva de serveis) així com en la recent Llei òmnibus balear, la Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva de serveis i la necessitat d'adequació de la normativa que regula la prestació de serveis funeraris al nou marc normatiu.

La Secretaria General de la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia s'ha basat en l'anàlisi de la normativa local que regula la prestació de serveis funeraris actualment en vigor a tres municipis de les Illes¹ i el Decret 105/1997, de 24 de juliol, del

¹ En la fase d'estudi, a més, es va analitzar el títol II del Reglament de prestació del servei del cementiri i de regulació de l'activitat dels serveis funeraris al municipi de Sóller, de 4 de febrer de 2005, relatiu a les

reglament de policia sanitària mortuòria. També ha tingut present un Estudi sobre els serveis funeraris a Espanya, elaborat pel Ministeri d'Economia i Hisenda i pel Ministeri de Sanitat i Política Social, de 28 de juny de 2010.

2. El mercat de serveis funeraris

Per concretar l'àmbit d'anàlisi d'aquest estudi, atès que no hi ha una definició legal des del punt de vista estatal ni autonòmic, acudim a la definició que fa el Tribunal de Comptes en l'Informe de fiscalització de la gestió de serveis funeraris i de cementiris de juliol de 2006 i que descriu les activitats funeràries com "aquelles que inclouen tota classe de serveis des del moment que es produeix la defunció d'una persona fins el moment de la seva inhumació o cremació". Queden a part per tant els serveis de cementiri i de cremació, i comprenen les funcions següents :

- Funcions principals:
 - o Informació i suport en la tramitació administrativa preceptiva.
 - o Pràctiques higièniques en el cadàver.
 - o Subministrament de fèretres i d'urnes cineràries.
 - o Col·locació dins el fèretre i transport des del domicili de la defunció fins al domicili mortuori, així com al lloc d'inhumació o cremació, en vehicle de transport funerari autoritzat.

- Funcions de tanatori:
 - o Tanatopràxia, tanatoestètica i pràctiques sanitàries obligatòries.
 - o Servei de sales de vetla.
 - o Dipòsit de cadàvers.
 - o Qualsevol que requereixi l'ús d'instal·lacions específiques.

- Funcions complementàries: organització de cerimònies segons els usos i costums socials i religiosos, lloguer de vehicles d'acompanyament, publicació d'esqueles, pompa exterior, gestions davant organitzacions religioses, marbres, etc.

autoritzacions per a la prestació dels serveis funeraris. Això no obstant, atès que el títol II del Reglament esmentat s'ha derogat mitjançant una modificació de data 2 de maig de 2011 (BOIB núm. 72, de 17 de maig de 2011), l'anàlisi d'aquest no s'inclou a l'estudi.

L'estructura d'aquest mercat es caracteritza en primer lloc perquè la demanda en condicions normals és estable.

Un altre element definitori és que la demanda és inelàstica o rígida. És a dir, els serveis funeraris són poc sensibles en relació al preu ja que per imperatiu legal és obligatori donar un destí final als cadàvers abans d'un termini determinat. Es tracta, per tant, d'una demanda forçosa i de primera necessitat.

S'han de tenir en compte també les condicions peculiars en què la demanda s'ha de satisfer. En la majoria de casos la necessitat de compra es produeix de manera immediata i imprevista, amb la qual cosa la capacitat de comparar ofertes és baixa, i el procés de contractació d'aquests serveis es troba, a més, condicionat per diverses circumstàncies que limiten la competència efectiva en el mercat: l'emotivitat del moment, les influències de les tradicions culturals i socials que condicionen que en l'elecció no es prioritzin criteris econòmics, etc.

En la majoria de casos la decisió es pren sense informació prèvia sobre aquests serveis per la falta d'experiència i per la falta d'interès del client, fet que tendeix a augmentar el poder de negociació de les empreses subministradores i l'adquisició de paquets tancats amb serveis no desitjats. És a dir, aquestes circumstàncies predisposen a una demanda induïda per l'oferent. Atès que el consum ha de ser immediat, la manca de temps redueix les possibilitats de recerca i comparació entre proveïdors alternatius. En aquestes circumstàncies, contactar amb la família sol equivaler a contractar el servei i poques vegades els clients cerquen un segon proveïdor o contracten amb diversos proveïdors els diferents serveis.

Una altra dada és que la demanda d'aquests serveis té la particularitat que no es contracten directament amb l'empresa funerària, sinó que al voltant del 50% de la població compta amb una assegurança de decessos. Les empreses asseguradores es comprometen al compliment d'un servei a canvi d'una prima.

Pel que fa a l'oferta, l'estructura empresarial es troba molt atomitzada i la formen majoritàriament petites o mitjanes empreses que operen a àrees geogràfiques molt concretes. A cada àrea geogràfica hi ha un alt grau de concentració de l'oferta, atès que a molts municipis hi ha només un o dos operadors. Així, a tres dels municipis

analitzats només hi ha una empresa de serveis funeraris autoritzada pel mateix Ajuntament.

3. Marc normatiu de la regulació de la prestació de serveis funeraris a les Illes Balears a l'àmbit local

El marc normatiu de la regulació de la prestació de serveis funeraris a les Illes Balears a l'àmbit local està configurat per la normativa estatal i autonòmica següent:

- Pel que fa a la normativa estatal, cal esmentar:
 - a) La Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (en endavant, Llei 7/1985).
 - b) El Decret 2263/1974, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de policia sanitària mortuòria (en endavant, Decret 2263/1974).
 - c) La Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres (en endavant, Llei 16/1987) que considera el transport funerari com un transport terrestre de caràcter especial (art. 66), i el Reial decret 1211/1990, de 28 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'ordenació dels transports terrestres.

- Quant a la normativa autonòmica balear, cal esmentar:
 - a) La Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears.
 - b) La Llei 16/2006, de 17 d'octubre, de règim jurídic de les llicències integrades d'activitat de les Illes Balears.
 - c) El Decret 105/1997, de 24 de juliol, del Reglament de policia sanitària mortuòria (RPSM, en endavant).
 - d) El Decret 1/1998, de 2 de gener, pel qual es regula el dret a la informació sobre els serveis mortuoris i funeraris.

En el marc de la transposició, mitjançant la Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva de serveis, s'han introduït modificacions a la Llei 20/2006 i la Llei 16/2006 esmentades.

A banda de la normativa sectorial aplicable, cal tenir present la Llei 17/2009, de 23 de novembre, sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (en endavant, Llei 17/2009), que incorpora, amb caràcter general, els principis i criteris de la Directiva de Serveis a l'ordenament jurídic espanyol.

Concretament el nou plantejament introduït per la Llei 17/2009, pel que fa a la regulació de les activitats de serveis, suposa que qualsevol mesura que limiti l'accés o l'exercici d'una activitat de serveis ha de ser necessària per respondre a una raó imperiosa d'interès general, proporcionada, en el sentit que no hi hagi una altra mesura menys restrictiva que permeti assolir el mateix objectiu, i no discriminatòria. Addicionalment, serà necessari que es garanteixi als interessats que les seves sol·licituds seran tramitades en un termini raonable, amb objectivitat i imparcialitat, així com la motivació de les resolucions denegatòries i l'articulació de mecanismes, perquè aquestes puguin ser objecte de recursos ulteriors.

Aquesta norma també introdueix el principi d'eficàcia nacional de les autoritzacions obtingudes, que suposa un pas endavant en l'eliminació de restriccions a la prestació dels serveis funeraris, en el sentit que una empresa funerària autoritzada a operar en qualsevol municipi podrà prestar serveis funeraris a tot l'Estat espanyol.

4. Anàlisi de la normativa local que regula la prestació dels serveis funeraris a l'àmbit de les Illes Balears

El marc regulador de la prestació dels serveis funeraris a les Illes Balears ve configurat per les ordenances o reglaments locals o, en el cas que els ajuntaments no hagin regulat aquesta matèria, per l'RPSM supletori.

En aquest apartat es posen de manifest les restriccions a la competència més habituals de la normativa local sectorial a partir de l'anàlisi de tres ordenances municipals (d'Alaior, Consell i Palma) i de l'RPSM esmentat com a norma supletòria.

4.1. Accés a l'activitat funerària

Quant a l'accés a l'activitat funerària, en primer lloc, amb caràcter general es requereixen entre dos i tres autoritzacions:

- El prestador ha d'obtenir una autorització del municipi en què ha de prestar els serveis, que en la majoria de casos exigeix una altra autorització que adopta la forma d'informe previ preceptiu i favorable de l'autoritat sanitària.
- També es requereix una autorització per a la conducció i el trasllat de cadàvers d'acord amb l'article 24 i la resta de preceptes concordants de l'RPSM.

En segon lloc, cal parlar dels requisits per poder accedir a l'activitat funerària. L'RPSM estableix uns requisits genèrics sobre personal, vehicles, fèretres i mitjans indispensables. Són les ordenances municipals les que concreten els mínims per poder accedir a la prestació del servei funerari:

- Quantitats mínimes de vehicles
- Disponibilitat de fèretres
- Complir exigències relatives al personal
- Disponibilitat d'un local en el municipi
- Requisits de capital mínim
- Disposar d'una experiència mínima en el sector
- Disponibilitat d'altres mitjans materials
- Disposar d'un mínim de sales de vetla

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Comerç, Indústria i Energia

La taula que s'insereix a continuació recull els requisits que s'exigeixen per prestar els serveis funeraris:

	<i>Alaior</i>	<i>Consell</i>	<i>Palma²</i>	<i>RPSM</i>
Autorització municipal	Sí	Sí	Declaració de responsable	Sí
Autorització sanitària	Informe previ favorable	-	Informe previ favorable	-
Autorització per a vehicles de transport	Sí	Sí	Declaració de responsable o autorització	Sí
Nre. mínim de vehicles	2	-	3 + 5 aux.	1 (En cas que només es disposi d'1 vehicle s'ha de garantir la capacitat per a la prestació del servei.)
Nre. mínim de fèretres	Nre. suficient tenint en compte el nombre mitjà de defuncions anuals.	-	Mín. 90	-
Personal	Acord amb les instal·lacions, format.	-	Acord amb les instal·lacions, format. Mín. 12 empleats. Personal per a tràmits propi o subcontractat.	Personal suficient per a la prestació del servei.
Local/ oficina en municipi	Sí	-	Sí	-
Capital o recursos propis mínims	Sí (60.000 €)	-	Sí (601.012 €)	-

² El dia 27 d'abril de 2011 es va aprovar l'Ordenança de modificació d'ordenances municipals per adaptar-les a la Llei del lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici en el municipi de Palma (BOIB núm. 70, de 12 de maig de 2011). Aquesta modificació afecta la normativa de serveis funeraris de manera que se substitueix l'autorització municipal prèvia per a poder prestar aquests serveis per una declaració de responsable. Quant a l'autorització per a vehicles de transport, es preveu que també es pugui substituir per una declaració de responsable.

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Comerç, Indústria i Energia

Experiència prèvia	5 anys o administrador/personal amb 5 anys d'experiència	-	5 anys	-
Àmbits d'actuació obligatoris	Sí	-	Sí	-
Tarifes	Comunicació prèvia a l'Ajuntament i publicació en el BOIB.	-	Comunicació prèvia a l'Ajuntament i publicació en el BOIB.	Catàleg que especifiqui els serveis i les tarifes o preus vigents.
Exigència de sales de vetla/tanatori	Sí (vegeu requisits taula núm. 2)	-	Sí (vegeu requisits taula núm. 2)	-
Altres instal·lacions	Local habilitat per a vehicles fúnebres.	-	Local habilitat per a vehicles fúnebres en zona prevista en PGOU.	-

Requisits relatius al tanatori/instal·lacions:

	<i>Alaior</i>	<i>Consell</i>	<i>Palma</i>
Determinació de la ubicació	-	-	Zones previstes pel PGOU de Palma i a planta baixa d'edificació aïllada, és a dir, a edificis no destinats a habitatges.

Sales de vetla	Disponibilitat en propietat o en arrendament de sales de vetla	-	Disponibilitat en propietat o en arrendament de mín. 5 sales de vetla. Dos departaments comunicats entre si.
Espais sanitaris/ de treball	Disponibilitat d'una sala per a la realització dels treballs de tanatopraxi i embalsamament, així com armaris frigorífics.	-	Sala per a la realització dels treballs de radioionització, tanatopraxi i embalsamament, com també frigorífics, amb una capacitat mínima de 20 cossos.
Espais d'atenció al públic i serveis comuns	-	-	Dependències d'atenció al públic que disposin, com a mínim, de recepció, oficina administrativa, despatxos de contractació de serveis i lavabos.
Magatzem	Magatzem de fèretres amb capacitat mín. de 50 unitats	-	Magatzem de fèretres amb capacitat mín. de 450 unitats.

4.2. Exercici de l'activitat de les empreses de serveis funeraris i professionals

L'exercici de l'activitat funerària està condicionat per la causa que ha provocat la mort. D'acord amb l'RPSM els cadàvers es classifiquen en dos grups:

- Grup I: els cadàvers que per la causa de la mort puguin representar o suposar un perill sanitari o radioactiu, així com els que, per circumstàncies epidemiològiques concretes, determini la Conselleria de Salut i Consum.
- Grup II: els cadàvers no compresos en el grup I.

Per raons sanitàries, la normativa regula de manera diferent la manipulació i el trasllat de cadàvers d'un grup i d'un altre. L'anàlisi s'ha de centrar en la normativa sobre manipulació i trasllat de cadàvers del grup II, és a dir, els no perillosos.

Pel que fa a les circumstàncies que han de concórrer per realitzar pràctiques de conservació i/o embalsamament, l'RPSM estableix que:

- Les pràctiques de conservació transitòria s'han de realitzar obligatòriament quan hagi de ser inhumat o incinerat transcorregudes 48 hores des de la mort i no s'hagi sotmès a refrigeració o congelació.
- L'embalsamament d'un cadàver és obligatori quan hagi de ser inhumat o incinerat transcorregudes 72 hores des de la defunció i no s'hagi sotmès a refrigeració o congelació.
- Aquestes pràctiques també s'han de dur a terme quan un cadàver s'hagi dipositat en una cambra frigorífica o de congelació i la inhumació o incineració del cadàver es realitzi transcorregudes 24 hores des de la sortida de la cambra o quan el trasllat es faci per via aèria o durant el trasllat no pugui ser transportat sotmès a refrigeració.

Les operacions d'embalsamament, de conservació transitòria i de tanatoplàstia sobre cadàvers requereixen l'autorització de la Conselleria de Salut i Consum, sense perjudici que, a més, sigui necessària l'autorització judicial en aquells supòsits en què el cadàver està sotmès a intervenció judicial.

Quant a la regulació del trasllat de cadàvers, cal definir primer el que l'RPSM entén per conducció i per trasllat:

- La conducció implica el transport del cadàver des del domicili mortuori o tanatori fins al lloc d'inhumació o incineració, sempre que ambdós llocs estiguin a l'àmbit territorial de les Illes Balears i el transport es faci abans de les 48 hores des de la mort.
- El trasllat es refereix al transport del cadàver quan un dels llocs estigui fora del territori de les Illes Balears o en l'àmbit de la Comunitat Autònoma quan hagin transcorregut més de 48 hores des de la defunció.

L'RPSM exigeix l'autorització de la Conselleria de Salut i Consum només en el cas dels trasllats.

A més, l'RPSM estableix que el trasllat d'un cadàver per via aèria requereix que, amb caràcter previ, se'n practiquin, com a mínim, la conservació transitòria. Si la durada del trasllat ha de ser superior a les 72 hores des de la pràctica de tanatopràxia fins a la inhumació o incineració, se n'ha de practicar, necessàriament, l'embalsament.

Amb relació als requisits de titulació, acreditació i coneixements per poder prestar serveis de tanatopràxia, l'RPSM estableix que les operacions d'embalsament, de conservació transitòria i de tanatoplàstia sobre cadàvers, les ha de fer un metge designat lliurement per la família del difunt. Els metges que practiquin aquestes operacions han d'emetre un certificat de la pràctica mortuòria duita a terme i enviar una còpia d'aquest certificat a la Conselleria de Salut i Consum. Tot això sense perjudici de la facultat d'inspecció de la Conselleria esmentada.

A més, els titulars dels cementiris o tanatoris dotats de locals per a pràctiques sanitàries sobre cadàvers han de dur un llibre de registre diari, diligenciat per la Conselleria de Salut i Consum, amb les dades dels serveis que es facin.

5. Avaluació de l'impacte competitiu

Una vegada analitzat el mercat de serveis funeraris, cal identificar les restriccions a la competència que conté la normativa, analitzar si les restriccions estan justificades per a la consecució que la norma persegueix, segons els principis de necessitat i proporcionalitat, i comprovar que no hi hagi alternatives menys restrictives de la competència que permetin assolir el mateix objectiu.

5.1 Barreres d'accés a l'activitat funerària

Tenint en compte les funcions de l'activitat principal per a la prestació de serveis funeraris (informació i suport en la tramitació administrativa preceptiva, pràctiques higièniques en el cadàver, subministrament de fèretres i d'urnes cineràries i col·locació dins el fèretre i transport des del domicili de la defunció fins el domicili mortuori, així com al lloc d'inhumació o cremació, en vehicle de transport funerari

autoritzat), no sembla que hi hagi raons que justifiquin els nombrosos requisits que s'exigeixen a les empreses de serveis funeraris.

En primer lloc, l'exigència d'obtenir fins a tres autoritzacions per poder exercir l'activitat funerària hauria d'estar justificada d'acord amb l'article 5 de la Llei 17/2009, que preveu que només hi cap un règim d'autorització si concorren les condicions de no discriminació, proporcionalitat i necessitat —justificada per una raó imperiosa d'interès general— que s'hauran de motivar en la Llei que estableixi aquest règim. En la normativa analitzada no hi ha cap justificació/motivació per exigir aquestes autoritzacions.

Concretament, quant a l'autorització de transport, la normativa bàsica estatal mitjançant la modificació del Reglament d'ordenació dels transports terrestres va eliminar el títol habilitant que es requeria, però això no s'ha traslladat a la normativa autonòmica que el manté de manera injustificada.

A més, les ordenances i reglaments locals contenen tot un seguit de restriccions. Així:

- L'exigència d'un nombre mínim de mitjans (vehicles, fèretres, personal) fa necessari un desemborsament inicial important i impedeix iniciar l'activitat amb pocs mitjans i incrementar-los a mesura que es consolidi el negoci.
- L'exigència d'un capital mínim introdueix de forma arbitrària una dimensió mínima del negoci de l'operador entrant que no és necessària per exercir l'activitat.
- L'exigència d'un local per atendre el públic i oficines, que afegeix nous costos d'inversió, tampoc té justificació en un sector en què és habitual que la relació entre l'empresa i el client es realitzi en el domicili o a l'hospital.
- L'exigència d'experiència prèvia impedeix que operadors sense aquesta experiència puguin tenir accés al mercat.
- L'exigència de prestar obligatòriament serveis en un mínim d'àmbits constitueix una forta barrera d'entrada en el mercat, ja que només aquells operadors que

puguin assegurar la prestació dels serveis funeraris en tots els àmbits exigits per les ordenances municipals podran obtenir l'autorització. Això exclou operadors, bàsicament petits i mitjans, que només tinguin capacitat d'actuació en alguns dels àmbits inclosos en els serveis funeraris però que en aquests àmbits puguin ser molt eficients i competitius, i capaços d'oferir serveis d'alta qualitat.

- L'exigència de sales de vetla o tanatori a les empreses funeràries també és un requisit desproporcionat ja que no són necessàries per prestar el servei funerari.

5.2 Barreres a l'exercici de l'activitat d'empreses funeràries i de professionals

Amb relació al trasllat de cadàvers s'exigeix una autorització sanitària quan es trasllada el cadàver fora de la comunitat autònoma. En la mesura que aquest desplaçament dins la comunitat autònoma no implica cap risc per a la salut (cal recordar que es tracta de cadàvers del grup II), i l'exposició o no a aquests riscos és independent al trasllat, no sembla estar justificada l'autorització.

Per altra banda, amb relació a la qualificació s'ha reservat a llicenciats en medicina la pràctica tant de les conservacions transitòries com dels embalsamaments. En el primer cas, no sembla estar justificada i, de fet, la norma estatal no ho preveu. Pel que fa als embalsamaments, s'hauria d'analitzar si la pràctica requereix l'aplicació de tècniques i coneixements mèdics que justifiquin la reserva d'activitat a aquests professionals.

5.3 Problemes d'informació relacionats amb els serveis funeraris

Per les característiques d'aquest mercat ja analitzades anteriorment, sovint es contracten més serveis dels realment necessaris i desitjats i no es tria lliurement l'operador funerari, sobretot en el cas que la mort es produeixi en hospitals i geriàtrics on normalment s'ofereix una llista de les empreses funeràries de la zona.

Quant a la normativa sobre protecció dels clients de serveis funeraris, el Decret 1/1998 pel qual es regula el dret a la informació sobre els serveis mortuoris i funeraris en constitueix el marc jurídic en l'àmbit de les Illes Balears però la realitat evidencia que en molts casos resulta insuficient.

6. Recomanacions d'actuació per a l'eliminació de traves en el sector dels serveis funeraris

A continuació s'inclouen una sèrie de propostes que tenen com a finalitat adaptar la normativa a la Directiva de serveis i proporcionar un marc regulatori més transparent i favorable per a la competència.

Primera

L'exigència d'autoritzacions per poder exercir l'activitat funerària restringeix la competència ja que limita el nombre d'operadors en el mercat. Una alternativa menys restrictiva és l'establiment de les noves figures introduïdes en la regulació de les activitats de serveis: la declaració de responsable i la comunicació prèvia.

Segona

Pel que fa a la resta de requisits d'accés a l'activitat de prestació de serveis funeraris cal distingir:

- Els requisits que d'acord amb la Directiva de serveis i la Llei 17/2009 han de tenir la finalitat de garantir la qualitat dels serveis, han de ser proporcionats i han de respectar la lliure competència. Aquests requisits s'haurien d'avaluar prèviament ja que poden tenir l'efecte contrari d'elevat de forma significativa el cost d'entrada en el mercat:
 1. Requisits de naturalesa econòmica com és l'exigència d'un capital mínim.
 2. Nombre mínim de mitjans.
 3. L'exigència de la prestació de serveis de tanatori.
- Els requisits prohibits per la Directiva de serveis i per la Llei 17/2009 i que, en conseqüència, s'haurien d'eliminar:
 1. L'obligació de disposar d'una autorització del municipi on l'empresa vol dur a terme les seves activitats, que és contrària al principi d'eficàcia nacional de les autoritzacions.

2. L'exigència d'un local propi o oficina en el terme municipal per obtenir l'autorització administrativa.
- Altres requisits, com l'exigència d'una experiència mínima en l'exercici de l'activitat de prestació de serveis funeraris, no són contraris a la Directiva de serveis, però sí restringeixen de manera significativa la competència i caldria una justificació per al seu manteniment.

Tercera

Quant als requisits d'exercici de l'activitat de prestació de serveis funeraris, sembla més apropiat substituir l'autorització sanitària que s'exigeix quan es trasllada el cadàver fora de la comunitat autònoma per una comunicació.

Quarta

Per resoldre els problemes d'informació s'ha de controlar que no es produeixin pràctiques de captació de serveis inadequades en hospitals i geriàtrics i que la informació sobre els operadors funeraris que es posa a disposició dels ciutadans sigui transparent i afavoridora de la competència.